

URADNIŠTVO IN UPRAVA: LJUBLJANA, KNAFLJEVA ULICA ŠTEV. 6, TELEFON 63-22 DO 63-28. ROKOPISI SE NE VRACAJO. IZDAJA V 500.000 KOPIJAH PONEDELJKA

SLOVENSKI POROČEVALEC

IMPERIJSKI ODELEK LJUBLJANA, TELEFON 38-32 38-33, POŠTNI ČEKOVNI RACUN V LJUBLJANI ŠT. 60 4045 68, OGLASI PO CENIKU, Mesečna naročnina 45 DIN

GLASILO OSVOBODILNE FRONTESLOVENIJE

Govor V. M. Molotova na slavnostni seji Moskovskega sovjeta 6. novembra 1947. leta

Moskva, 7. novembra.

Na slavnostni seji Moskovskega sovjeta za proslavo tridesetletnice Velike oktobrske socialistične revolucije je imel V. M. Molotov naslednji govor:

I.

Pomen zmage socializma v ZSSR

Tovariši!

Danes proslavljamo narodi Sovjetske zveze za delovno ljudstvo vsega sveta pomembno 30 letnico Velike oktobrske socialistične revolucije. V teh veselih dneh ne preživljamo samo mi, sovjetski ljudje, radostnih trenutkov od veliki zmagi socializma v naši državi. So milijoni vdanih prijateljev Sovjetske zveze ne samo v prijateljskih državah. Povsod, kjer vlada kapitalizem, ki zatira delovno ljudstvo, zasnujejo delovno ljudstvo kolonij in odvisnih dežel, vidijo ljudje prebujene zavesti v uspehih Sovjetske zveze približevanje svoje lastne osvoboditve izpod jarma in zasluževanja. Ni dežele na svetu, v kateri ne bi imela Sovjetska zveza med množicami delavskega razreda, med delovnimi kmeti in širokimi demokratičnimi krogi številne prijatelje, ki so polni simpatij in zaupanja v našo stvar. Glejte, kakaj danes, na dan 30 letnice sovjetske revolucije, tako visoko plapolna naša oktobrska zastava, zmagonosna zastava Lenina-Stalina. Minulo je 30 let od oktobrskih dogodkov leta 1917. Naši sovražniki iz tabora buržoazije so tedaj in tudi pozneje trdili, da sovjetska oblast v Rusiji ne bo ostala, in da je obsojena na neizbežni pomol. Boljševiki se niso preplašili teh prerokovanj in so šli pogumno v boj, da bi delavski razred prišel na oblast, in ko so strli zatiralni kapitalistični red, že 30 let zmagovito gradijo sovjetsko državo, gradijo novo družbo na osnovah komunizma. Pot, ki smo jo prehodili, moramo razdeliti na tri razdobja. Prvo razdobje — od dneva zmage sovjetske oblasti do pričetka druge imperialistične vojne. Drugo razdobje — to so leta velike domovinske vojne. Tretje razdobje, ki se je šele pričelo — so leta vojne izgradnje. Prvo razdobje obsega 23 let in pol. Med temi so šla tri leta za oboroženo borbo z intervencionisti in belogardijskimi tolparji, ki so stremeli za tem, da bi strli sovjetsko oblast in uničili mlado sovjetsko državo. Ti načrtni kapitalisti in veleposesniki so doživeli popoln pomol, vendar so spravili našo domovino do popolnega obubožanja in izčrpanosti. Potrebna je bila vrsta let samo za to, da bi dosegli predvojno raven industrije in poljedelstva. Pozneje sta se dviganje in razvoj narodnega gospodarstva naše dežele ustvarjala na podlagi znamenitih stalinskih petletk. Ob koncu leta 1928 smo pričeli z ustvarjanjem prve petletke, ki smo jo, kakor je znano, izvršili pred rokom. Za tem smo izvršili drugo petletko in prešli na ustvarjanje tretje petletke, katere nam zaradi nemškega napada ni uspelo izvršiti. Torej nam je po načrtih treh stalinskih petletk uspelo delati nepolnih 13 let. Kljub temu se je naša dežela v tem kratkem času izpremenila. Iz Rusije, zaostale v industrijskem pogledu, se je naša dežela spremenila v napredno industrijsko državo, ki je že ob koncu druge petletke zavzemala glede industrijske proizvodnje prvo mesto v Evropi. Vsako leto do pričetka velike domovinske vojne se je naša industrija hitro razvijala, ustvarjala vedno nove in nove panoge proizvodnje in vedno bolj povečevala proizvodnjo industrijskega blaga. Leta 1940 je velika industrija naše države dajala skoro 20 krat več proizvodov kot leta 1913. Naše poljedelstvo je doživelo še večjo spremembo. Iz majhnih in slabo produktivnih kmetijskih gospodarstev, ki so v večini primerov uporabljala samo plug, srp in koso, se je naše poljedelstvo z organiziranjem v kolhoze spremenilo v veliko napredno gospodarstvo, ki je s pomočjo drž. strojno-traktorskih postaj, sporedno s kolhozi, dobilo bogato tehnično opremo v traktorjih, kombajnih, avtomobilih in raznovrstnih novih poljedelskih strojih.

Kljub še precej veliki zaostalosti živinoreje je skupen pridelek poljedelstva leta 1940 skoraj dvakrat večji od pridelka leta 1913. Ko je resurmiral predvojno dobo razvoja sovjetskega gospodarstva, je tovariš Stalin lani dejal: »Tako velik porast proizvodnje ne moremo smatrati za enostaven in običajen razvoj države od zaostalosti k napredku. To je bil skok, s pomočjo katerega se je naša domovina izpremenila iz zaostale države v napredno, iz agrarne v industrijsko.« To pomeni, da je naša socialistična država s tem, da je prekinila s tradicijami buržujskih držav in obvladala odpor razrednega sovražnika in omahljivih elementov, izvedla pravo revolucijo tako na področju industrije kakor tudi na področju poljedelstva. Sprito tega je bilo gospodarstvo v Sovjetski zvezi v kratkem času preosnovano na pod-

govno poslušne satelite, druge evropske države, kakor n. pr. Francija, pa so bile sprito profašistične dvorljivosti njenih vladajočih krogov pod njegovim škornjem. Angliji, na katere ozemlje ni mnoga stoletja stopila sovražna noga, je grozila velika kantska nevarnost nemške invazije. Položaj se je bistveno spremenil šele tedaj, ko je Sovjetska zveza usmerila svojo delavnost po potrebah vojne in ko je Sovjet. armada prešla v napad proti hitlerjevskim tolparjem na vseh frontah. Prav tako je bila velika važnost ustanovitve protifašistične koalicije zavezniških velikih sil, v kateri je Sovjetska zveza zavzemala vodilno mesto. Vse to je zagotovilo poraz fašizma v Evropi. Ze na dan 27. obletnice Oktobrske revolucije je tovariš Stalin podal vsemu svetu znano ocenitev teh zaslug Sovjetske zveze, ko je dejal: »Danes, ko se domovinska vojna bliža zmagovitemu koncu, se v vsej veličini dviga zgodovinska vloga sovjetskega ljudstva. Danes priznajo vsi, da je sovjetsko ljudstvo s svojo požrtvovalno borbo rešilo evropsko civilizacijo fašističnih pogromov. V tem je velika zasluga sovjetskega ljudstva v zgodovini človeštva.« V priznanju dejstva, da je sovjetsko ljudstvo rešilo evropsko civilizacijo fašističnih pogromov, vidijo narodi vsega sveta tudi priznanje velikanskih zaslug voditelja komunizma in velikega vojskovođe Sovjetske zveze Josipa Visarionoviča Stalina. Naša mnogonacionalna sovjetska država se je pokazala močna in nepremagljiva v vseh preizkušnjah vojne. Velika domovinska vojna je še bolj združila sovjetske narode v borbi za pridobitve Oktobrske revolucije v borbi za srečno bodočnost naše domovine.

Po končani vojni je Sovjetska zveza stopila v novo dobo svojega razvoja. Ze od začetka minulega leta delamo po planu nove povojne petletke. Tovariš Stalin je takole označil naše nove naloge: »Osnovne naloge novega petletnega plana so v tem, da se obnovijo rajoni države, ki so bili uničeni, da se obnovi proizvodnja raven industrije in poljedelstva ter se končno ta raven dvigne v večjih ali manjših obsegih.« Naloge obnove in dvigovanja narodnega gospodarstva, ki sta jih postavili partija in vlada, so navdahnile naše ljudstvo za množične junaške napore in delovne podvige. Vsa država živi sedaj v težnji, da ne samo izpolni, temveč tudi prekorači novo petletko. Za poljedelstvo je bil začetek petletke težak zaradi suše, ki je lani zadela najvažnejše poljedelske rajone. Toda znana je sposobnost naše države, da hitro obvlada gospodarske težave, na katere naleti. To se vidi lahko iz dejstva, da je zaradi ukrepov, ki sta jih napravili partija in vlada, skupen donos žita letos za 58% višji od lanskega. Lani, v prvem letu vojne petletke, smo že znatno povečali industrijsko proizvodnjo. Dočim je industrija izpolnila plan za lansko leto le 96%, ker ni bil še dokončan prehod na mirnodobsko proizvodnjo, pa letos sovjetska industrija že presega plan. Za prve tri četrti tekočega leta je bil devetmesečni plan industrije izpolnjen 103%. Vsa država izraža veselje, da koraka tokrat slavni Leningrad v prvih vrstah in da je leningrajska industrija že v oktobru izpolnila svo plan za drugo leto petletke. Vse to nam nudi podlago za trditve, da bo nedovršeno delo prvga leta petletke nadoknadeno v drugem letu petletke, in da bo na ta način plan prvih dveh let petletke, če jo vzamemo v celoti, izvršen ob koncu tekočega leta. V vseh panogah industrije, poljedelstva in prometa z gotovostjo korakamo naprej, čeprav imamo še precej nedokončanega dela pri zdravljenju ran in škode, ki jo je povzročila vojna. Ze proizvajamo več rjavega premoga kakor pred vojno, toda nismo še dosegli popolne obnove metalurgije in proizvodnje nafte. Obnavljamo in razvijamo se vse vrste industrije, ki proizvajajo blago za široko potrošnjo in življenjske potrebe. Pri nas ni industrijske panoge, ki ne bi napredovala in ne bi imela plana za povečanje svoje proizvodnje za nekaj let. Stalna skrb sovjetske oblasti za uvedbo nove tehnike v vse vrste industrije, prometa in poljedelstva je najboljšje jamstvo za nadaljnji vsestranski dvig socialističnega gospodarstva. Industrijska proizvodnja narašča iz meseca v mesec. Naj omenim, da je samo v minulem mesecu dosegla skupna proizvodnja naše velike industrije že povprečno mesečno proizvodnjo iz leta 1940. Torej je danes proizvodnja naše industrije že dosegla predvojno raven. Vse to zopet dokazuje, da so v naši državi ustvarjeni pogoji za hitro dvigovanje blagostanja vsega ljudstva in za nadaljnjo utrditev moči sovjetske države. Naši industriji okrepjeno moč in progresivno silo naše mnogonacionalne socialistične države. Pred vstopom Sovjetske zveze v vojno je Hitler gospodaril v Evropi kakor v svoji lastni hiši. Nekateri države, kakor n. pr. fašistična Italija, se so izpremenila v nje-

dviganje proizvodnih sil, neprestanega dvigovanja blagostanja delavcev mest in vasi, česar ni in ne more biti v nobeni kapitalistični državi. Primerjajte staro Rusijo in Sovjetsko zvezo, ki jo je ustvarila revolucija. Znano je, da je japonski imperializem leta 1904—1905 popolnoma potolkel buržujsko plemiško Rusijo. Prav tako je tudi znano, da se slabotna carska Rusija ni mogla upreti Viljemovim tolparjem. Od tedaj se je položaj temeljito izpremenil. Zmaga nad nemskim fašizmom v Evropi, pozneje pa poraz čet japonskega imperija v Mandžuriji sta jasno pokazala, kako zelo je napredovala naša država od časa carske Rusije. Poskusi, da bi se obnovila in prepodobila Rusija, niso uspeli niti v revoluciji leta 1905, niti v februarški revoluciji leta 1917.

Sele Velika oktobrska revolucija je prinesla dolgo pričakovano obnovo in ustvarila pogoje za preporod naše domovine. Sele sovjetska, resnično ljudska revolucija, na katere čelu je bila partija Lenina-Stalina, je ustvarila tako veliko in tako napredno državo, kakršna je danes. S socialistično revolucijo je bila dosežena veličina Sovjetske zveze, ki jo sedaj priznavajo narodi vsega sveta. Ali ni jasno, da bi naša država, če ne bi pred 30 leti boljševikom uspelo iztrgati našo domovino iz rok Kerenškega, manševikov, eserov, kedetov in drugih hlapcev buržoazije, izgubila svojo neodvisnost in za vedno životalarila?

Primerjajte Sovjetsko zvezo in najneprednejše kapitalistične države Evrope. Vzemimo Anglijo, ki jo že od nekdaj upravičeno smatramo za visoko razvito industrijsko državo in še več »delavnico vsega sveta.« V dobi med dvema svetovnima vojnama se je raven angleške industrije samo v nekaterih letih dvignila nad raven leta 1913, medtem ko je bila v večini primerov mnogo nižja. V takem položaju ne moremo resno govoriti o dvigovanju angleške industrije v dobi med dvema svetovnjima vojnama. Pa tudi danes preživlja Anglija, kakor vam je znano, resne gospodarske težave in se vedno bolj zanaša na pomoč »strica« iz Amerike. V Franciji se industrija v tej dobi ni razvijala bolje, čeprav so bila nekatera leta poletja. Zastojate poudariti, da je tik pred drugo svetovno vojno francoska industrijska proizvodnja prekoračila samo za 6% raven, ki jo je dosegla že pred prvo svetovno vojno. Lahko rečemo, da je v dobi med dvema svetovnjima vojnoma francoska industrija capljala na mestu. Tudi danes preživlja Francija dobo gospodarskih težav, ki je slična angleški, in poleg vse svoje nade na zunanjo pomoč. Kako naj pojasnimo tako vidno razliko med razvojem industrije v Sovjetski zvezi na eni strani in položajem industrije v Angliji in Franciji na drugi strani? Kako naj pojasnimo, da se je industrija Sovjetske zveze v dobi med dvema svetovnjima vojnoma povečala skoraj za 12 krat, medtem ko je angleška in francoska industrija v tem času capljala na mestu ter preživljala v nekaterih le-

trebno nam je doseči, da bo možna naša industrija vsako leto proizvajati okoli 50 milijonov ton surovega železa, okoli 60 milijonov ton jekla, okoli 500 milijonov ton premoga, okoli 60 milijonov ton nafte.

To je zadosten dokaz, kako zelo je Sovjetska zveza zainteresirana na čvrstem in stalnem miru. Vsi iskreni prijatelji miru — in ti tvorijo ogromno večino v narodu vsake dežele — morajo biti sigurni, da bo Sovjetska zveza do konca branila interese spoštevane miru. V skladu s to politiko miru je Sovjetska zveza za vsestranski razvoj mednarodnega sodelovanja. Tovariš Stalin je temeljito pojasnil našo zunanjo politiko v razgovoru z znanim Američanom Stassenom.

»Obe državi — Sovjetska zveza in Združene države Amerike — vsakokrat morata sodelovati druga z drugo. Razlika med njima ni bistvena pomena, kadar se govori o medsebojnem sodelovanju. Gospodarski sistemi v Nemčiji in v Združenih državah Amerike so enaki, vendar je kljub temu prišlo med obema državama do vojne. Gospodarska sistema Združenih držav Amerike in Sovjetske zveze sta različna, vendar se državi nista bojevali druga proti drugi, temveč sta med vojno sodelovali. Ako sta dva različna sistema mogla sodelovati med vojno, zakaj ne bi mogla sodelovati v miru? Seveda pa je razumljivo, da je sodelovanje popolnoma mogoče pri raznih ekonomskih sistemih samo tedaj, ako obstoji želja po sodelovanju. Če ni želje po sodelovanju, potem se morajo celo pri enakih gospodarskih sistemih medsebojno potolčiti države in ljudje.«

Sovjetska zveza je neomajno izvajala in izvaja politiko miru in mednarodnega sodelovanja. Tako izgledajo odnosi Sovjetske zveze do vseh dežel, ki so pokazale željo po sodelovanju.

Politiki, ki jo je zasnoval tov. Stalin, stoji nasproti druga politika, zasnovana na popolnoma drugih načelih. Tu je potrebno predvsem govoriti o zunanji politiki Združenih držav Amerike, a prav tako tudi Velike Britanije.

Mogoče je, da obstoji v Združenih državah Amerike program gospodarskega razvoja dežele za določeno obdobje v naprej. Vendar se v nobenem tisku ni o tem pisalo, čeprav so tamkaj zelo pogosto konferenice za tisk.

Po drugi strani se dviga hrup zaradi raznih ameriških načrtov, povezanih sedaj s »Trumanovo doktrino«, sedaj z »Marshallovim načrtom«. Kdor čita o teh ameriških načrtih za »pomoč Evropi«, »pomoč Kitajski itd., bi mogel misliti, da so notranji problemi Združenih držav Amerike že davno rešeni in da preostaja sedaj Ameriki samo še to, da organizira posele v drugih deželah, predpisujoč jim svojo politiko in zadrževanje sestavo vlade. Toda dejansko so stvari popolnoma drugačne. Ako ne bi notranji problemi povzročili veliko vzmernjenje pri vladajočih krogih Združenih držav Amerike, posebno v zvezi z bližajočo se gospodarsko krizo, potem ne bi bilo toliko obilice gospodarskih načrtov ekspanzije Združenih držav Amerike, ki se naslanjajo na napadale vojnopolitične načrte ameriškega imperializma.

Sedaj se že več ne prikriva, da ustvarjajo Združene države Amerike, čisto skupno z Veliko Britanijo, po vseh delih zemeljske oble nova in nova pomorska in zrakovolna vojaška oporišča in prilagajajo celo za cilje te vrste cele države, posebno one v bližini ozemlja Sovjetske zveze. In kdo vse se ne pritožuje proti pritisku ameriškega imperializma v tem pogledu? Ako vlade nekaterih večjih držav Evrope, Azije in Amerike v zvezi s tem previdno molče, pa postaja položaj nekaterih malih držav neznošen.

Danska na primer ne more priti do svoje nacionalne suverenosti nad Grönlandijo, odkoder se Američani po končani vojni ne želijo umakniti. Egipt zahteva upravičeno umaknitev angleških čet z njegovega ozemlja, toda Velika Britanija tega noče storiti, Amerika pa v takih stvareh podpira angleške imperialiste. Jasno je, da ustvarjanje vojnih oporišč v raznih delih sveta ni namenjeno za obrambo, temveč za pripravo napadalnosti. Jasno je tudi: ako se vzdržuje še sedaj enoten angloameriški vojaški štab, ustvarjen za dobo druge svetovne vojne, se to ne godi iz miroljubnih pobud, temveč ima samo namen zastraževanja z možnostjo nove napadalnosti. Dobro bi bilo, da bi bil o vsem tem obveščen ameriški narod, ker je pri tako imenovani »svobodi tiska na zapad« — kjer so skoraj vsi listi in radijske postaje v rokah napadalne peščice kapitalistov in njihovih plačanih služabnikov — narodu težko zvedeti pravo resnico.

Znano je, da se je v ekspanzionističnih krogih Združenih držav Amerike razširila religija svoje vrste: v pomanjkanju vere v lastne notranje sile — vera v tajnost atomske bombe, čeprav ta tajnost že davno ne obstoja več. Imperialistom je očitno potrebna vera v atomsko bombo, ki ni sredstvo obrambe, kakor je znano, temveč napadalno orožje. Mnogo

II. Sovjetska zveza in mednarodno sodelovanje

Ze od prvga dne svojega obstanka je Sovjetska zveza zavzela posebno mesto v mednarodnih odnosih in se postavila na čelo borbe za mir. Oktobrska revolucija je iztrgala našo deželo iz prve svetovne vojne, proglašila mir in brezpogojno odkerjanje imperialistični politiki tako carske Rusije kakor tudi vlade psevdosocialista Kerenškega, ki je bila sestavljena po februarški revoluciji. Kljub temu se naše ljudstvo vrsto let ni moglo vrniti k delu v miru. Da bi zadušila Oktobrsko revolucijo in spravila na oblast spahije in kapitaliste, ki so pobegnili in naše dežele, so države antante organizirale vrsto vojnih intervencij proti naši deželi. Odgovorni za te zločine so imperialisti Anglije, Francije njihovi ameriški in japonski zavezniški in njihovi sateliti. Ta razbojniška politika, prežeta — v odnosu do revolucionarnega ruskega naroda — z zverskim protisovjetskim neprijateljstvom Churchillja, Clemenceauja in drugih reakcionarjev, je doživela sramoten poraz. Sovjetski narod je obranil svojo neodvisnost, uspelo mu je, da se je odpočil in krenil na pot zmagovite mirne izgradnje socializma. Znanom vam je, da tudi še potem niso prenehala rovanjenja proti naši državi. Imperialistični zapada in vzhoda so storili vse, da bi prekinili mirno izgradnjo v naši deželi. Stvari so šle tako daleč, da sta se Anglija in Francija združili s fašistično Italijo in silemi sramoten monakovski sporazum s hitlerjevsko Nemčijo, da bi nemške fašiste čim prej pogrnali v napad na Sovjetsko zvezo. Toda anglofrancoski imperialisti so se zmotili v računu. Zaprta so se sami v mrežo, ki so jih nastavili, modra stalinska politika pa je na sijajen način zagotovila Sovjetski zvezi novo odgoditev vojne. Ko pa je hitlerjevsko Nemčija vendarle napadla Sovjetsko zvezo, so ponovno oživele nade naših prijateljev. Znano je, da se je kmalu potem v londonskih listih pojavila vest, da je angleški minister Brabason, ko je govoril o položaju na sovjetsko-nemški fronti poletj 1941, ni ustrašil izraziti želje, da bi se sovjetske in nemške armade medsebojno izrpalce, dokler ne bi Anglija okrepila svojo moč in postala vladajoča veselisa. Našli so se tudi ameriški politiki, ki niso hoteli zaostajati za Brabasonom. V juniju 1941 je priobčil »New York Times« izjavo enega izmed najodličnejših ameriških politikov: »Ako bomo videli, da dobiva Nemčija, potem je treba podpreti Rusijo, ako pa bi pričela zmagovati Rusija, potem je potrebno, da podpremo Nemčijo. Naj se oni na ta način pobijajo čim bolj mogoče.« Kljub temu so v vojni proti Hitlerjevi Nemčiji Sovjetska zveza, Anglija in Združene države Amerike uspešno sodelovale proti skupnemu sovražniku — proti skupnemu sovražniku vseh demokratičnih dežel. Čim je bila končana vojna, se je Sovjetska zveza lotila dela po načrtu nove stalinske petletke. Obenem moramo sedaj izdelati tudi načrt za več petletk v naprej. Kakor je znano, je tov. Stalin formuliral te naloge na sledeči način:

»Kar se tiče planov za daljšo dobo, namerava Partija organizirati nov krepak polet narodnega gospodarstva, ki bi nam omogočil, da dvignemo raven naše industrije, na primer trikrat v vrstnem s predvojno ravnišo. Po-

KULTURNI PREGLED

Neka misli o naših filmskih obzornikih

(Ob 16. in 17. številki)

V preteklem tednu sta izšli dve novi številki Filmskega obzornika. — Ustavili se bomo najprej pregledno ob posameznih točkah.

Številka 16 prinaša pet obzornikov in dve noviški točki. (O utemeljnih delitvah Obzornika v dva dela sem pisala že na istem mestu v septembru pod naslovom »Naša filmska kronika«.) »Slovenija po zdravila bolgarske goste« nudi po svoji tematiki izrazito snov za noviški del. Druga točka »Boj proti koleradskemu hrošču« bi morala po svoji snovi in praktičnem pomenu dati našim gledalcem vsaj osnovnega pouka o škodljivosti te-

ga hrošča, ter o načinu in pomenu borbe proti njemu. S poljudno znanstvenim prijemom scenarista bi se izognili šablonski obdelavi te snovi.

Tretja točka nam kaže pionirje v Martuljku. Odlikuje skočev vendar izrpen tekst. Manjka pa originalne glasbene spremljave, ki jo ostale točke zlahka pogrešajo. Vprava ta snov, bi mogla dati našim glasbenikom utemeljene pobude za bogatitev naše skromne filmske in glasbene kulture če bi vnesla vanjo bogato motiviko otroške in narodne pesmi.

»Zičnica in Kneži«, je točka, ki bi s podarjem iznajdljivosti naših ljudi — mnogo pridobila v širino. Tu srečamo prvotno ime operaterja Pogačarja, ki kaže v svojem delu solidno sigurnost, zmožnost optične miselne predstave, katera se izraža tudi v naslednji točki »V alpskih stenah«. Skop tekst dopolnjuje enotno smiselno filmsko pripoved o prizadevanju vojakov naše armade pri plezanju in reševanju v stenah. Operater kaže izrazit smisel za preprosto slikovno kompozicijo, ima sveže domisleke, ki ga mestoma zavajajo v formalizem in v golo iskranje učinkovitih scen. Pred to potjo ga bo varovalo temeljito vraščanje v naše politično in kulturno življenje, neposreden kontakt z našim ljudstvom in vkoreninjenje v literaturo, glasbo, likovno in gledališko umetnost. Ne poznam sicer njegovega osnovnega znanja, sklepam le, da ima živ odnos izvežbanega fotografa do predmeta, osebe in pokrajine. V njem so prvi zaradi operaterja umetnika, ki zna s preprosto drznostjo uresničiti svoje domisleke. To potrjujejo tudi sledišči točki v Novicah: Obisk pri kipurju Kalinu. Ta bi v izrpnem scenarijski obdelavi doprinesla polnovredno obzorniško točko. Za naše gledalce ni bilo navdve zanimivo videti mojstrstva ustvarjanja in več njegovih del. Tudi »Borba za letošnje državno prvenstvo v Kajaškem slalomu na Savici« dokazuje Pogačarjevo spretnost in domišlnost, ko nastavlja kamero, preizkuša nove zorne kote. Tudi ta točka je potrdilo njegovega optičnega mišljenja in sproščene domišljije, ki mu morata biti ob resnem poklicnem studiju trden temelj pri rasti v dobrega operaterja umetnika. Obzornika št. 17 prinaša na prvem mestu »Zmago Titovih zavodov Litostroj«. Zaključen filmski dokument, ki bi s skrajšanjem spremnega besedila pridobil na svoji popolnosti. Odlikuje ga lepa, jasna, prečiščena fotografija. Dogodka sta posnela operaterja tov. Metod Badjura in France Cerar. Originalno glasbeno spremljavo je komponiral dr. Svara.

»Gradite gozdnih poti«, nam prikaže tri mladinske brigade, ki v Kočevskem Rogu grade gozdne poti. Scenarist se je naslonil na šablono, ki je v našem Obzorniku že udomačena, in mu moramo pripisati iste pomankljivosti kot točki »Boj proti koleradskemu hrošču«. Šablonska in scenarijska zamisel je filmsko prikazu dala okrajno nedoslikano podoba, kar je oviralo tudi skladatelja Arniča, da ni mogel izpeti motiva v glasbeni spremljavi. Prav ob tem drobem Arničevemu delu pa sem ugotovila, da

skladatelj ni hotel ustvariti spremne glasbe, ki naj ilustrira v svojem jeziku filmsko slikovno pripovedovanje, kot je to zelo izrazit primer v prejšnji točki. Arničeva glasba prinaša glasbeno misel, ki je v pravem smislu kontrastna vizuelnemu dogajanju na platnu. V sintezi filmske podobe in glasbene misli pa se bliža ta točka harmonični ubranosti prave filmske umetnine. To opazimo predvsem v načelnih scenah, ko piše kompozitist krepak in močan govor instrumentov k slikam tih in mirne dihačeve pokrajine. Ne bomo govorili o Arničevem delu kot drobnem plodu znanstvenega študija, o vlogi glasbe v filmu, pač pa nam potrjuje kompozitista kot intuitivnega, samoniklega, čustvenega ustvarjalca — umetnika, ki je v malem odkril velika pravila svoje umetnosti, kot nekaj samo po sebi umevnega.

Nov način zidanja »Opnečnega zida« je točka, ki sodi v noviški program.

»Dečji dom v Mariboru« se odlikuje po preprostem, logičnem scenariju J. Ovšca, po lepo osvetljenih filmskih podobah in nekaj za naš Obzornik novih zornih kotih filmske kamere v rokah operaterja Vavpotiča. Ceno pa jemlje tej točki tega glasbena spremljiva, ki bi jo moralo nadomestiti glasbeno delo katerega naših kompozitistov s pravo izvirno instrumentov in motivično naslonitvijo na zakladnico otroške igrske pesmi.

»Ovčarstvo na Kočevskem«, je zadnja obzorniška točka, katere odlikuje predvsem mojstrski pokrajinski posnetki, polni poezije in čara, ki jo diha naša zemlja in so ponovno dokaz Badjurovega mojstrstva.

Proti koncu pa izgubi scenarijski misel na svoji živahnosti. Če hočemo povedati s stvarno primero: Film bi pridobil, če bi mesto mrtvih volnenih izdelkov ujeta kamera žive podobe naših otrok in delavcev, ki jih greje volna kočevskih ovac. Ponovno poudarjam misel filmskega dokumentarista Jorisa Ivensa, ki sem

kakšnim zanimanjem, ljubeznijo in skrbjo spremlja naše ljudstvo, vsa kulturna javnost in naša oblast njihovo delo, jim mora biti v nenehno pobudo in oporo. Naj napišem le nekaj osnovnih misli ob zadnjih dveh številkah, ki ju ne bomo postajljali v primerjavo, ker stojita na isti kvalitetni višini. Smotno poglobljanje vsebinskih točk Obzornika v globino in širino bo vrnilo kriterije sestavljalcev programa, da bodo trdno začutili snov, ki je potrebna temeljitejšje obdelave v Obzorniku in drugo, ki odgovarja kronološkim noviškim zapiskom.

Neumorno medsebojno študijsko poglobljanje bo razmejilo, hkrati pa povežalo delo režiserja in montažerja. Režiser je tisti, ki mora operaterju pripovedno misel nakazati v taki vezani podobi, da je montažno delo dvigneno na nivo umetniškega prizadevanja, od golega lepjenja filma. Našim delavcem v montaži tov. Badjurovi in Groblerju bo šlo s tem dana možnost razmaha in uveljavljanja montažne obdelave, eminentno važnega umetniškega filmskega ustvarjanja. Poleg teh treh naj omenimo še scenarista, ki je njegovo delo osnovnega pomena in mu nalaga še težko, odgovorno dolžnost, da sestavi dopolnilni tekst, ki mora biti čim krajši, preprosto resničen, čimdalje od reportážnega časnikarskega sloga, strogo premerjen in izkristaliziran v formalno lepi slovenščini.

Se nekaj zaključnih misli: V pogojih našega življenja in načrtnega ustvarjanja bi mogel program 12. številki filmskega Obzornika v enem letu, če vnaprej do neke mere predvidevati osnovne misli, ki naj prevajajo vsako številko. Svojska miselnost zaključnost, osnovna enotna ubranost in v elementih sorodna formalna glasbena obdelava bi pokazala novih obzorij in bogatila ustvarjalno prizadevanje pri delu za filmske obzornike.

Zaključene enotne točke filmskega obzornika spadajo po svoji prvotni zamisli v zvrsti umetniškega prizadevanja. Zato velja za njegove tvorce vse, kar velja za naše ustvarjalce na vseh področjih umetnosti. Oblikovati in vzgajati mora človeka, ki se udeležuje v socialistični družbi, človeka, ki je graditelj novega življenja. Hoditi mora ne le v štrčic z našim življenjem, ampak tudi kazati poti naprej. Težka je naloga, ki stoji med našim filmskim delovnim kolektivom. Toda jasen cilj narekuje tudi pravih poti. Pomanjkanje resnega prizadevanja ne more skriti lahek operaterjev uspeh s slučajnim lepim, učinkovitim posnetkom ubrane filmske slike. Se tako drobna dela naše filmske umetnosti morajo biti po svojem pomenu splošno človeška, socialistična po svoji vsebini, in nacionalna po svoji obliki.

Za to pa so potrebni osnovni materialni delovni pogoji, in prizadevanje umetniški kolektiv, ki z neumorno vztrajnostjo pogloblja in širi svoje znanje, vrašča v politično kulturno življenje našega ljudstva, in je živo spojen z vsemi tokovi našega kulturnega prizadevanja in njihovimi tvorsti ter posreduje neprestano medsebojno oplajanje.

Tako bomo doprinesli svoj bogati delež v okvir jugoslovanske filmske tvornosti, kamor štejemo danes poleg srbskega tednika in hrvaških filmskih mesečnikov tudi že prve številke makedonskih in bosanskih mesečnikov filmskih pregledov. Vse to prizna pravilno zamisel našega Obzornika, ki jo je potrdil tudi posebni dopisnik leningrajske kinokronike ruski filmski operater Bizikov, ki je našemu filmskemu delovnemu kolektivu čestital »K formi Obzornika«.

Kristina Brenkova.

Kaj beremo v naših revijah

Po daljšem presledku poletnih mesecev so v teh dneh izšle tudi nove številke skoraj vseh naših revij. Centralna slovenska revija »Novi svet« prinaša v svoji 7. številki uvodni članek urednika Juša Kozaka »V noč med 15. in 16. septembrom 1947«, ki je posvečen zgodovinskemu dogodku — priključitvi Primorske. Pesmi so prispevali Ada Škeriava, Ivo Minati, Jože Smič in Lojze Krakar, v prozornem delu pa so zastopani Vitomir Župan, Ignac Koprivce in Juš Kozak. M. Muzič je napisal razpravo »Albanske študije«, kjer je orisal materialno kulturo in ekonomske baze, ki so odločilne za njen nadaljnji razvoj. Študija Maksa Sanderla »Materialno kazensko pravo v narodno osvobodilni vojni Slovenije« nam kaže rast kazenske prava med osvobodilno borbo. Številko zaključujejo zapiski iz Francije Jožeta Brejca pod naslovom »Kurent na zapuqcu«.

»Mladinska revija« je z novo, dvojno številko stopila v svojo tretje leto. V uvodniku prinaša odlomke iz članka dr. Koste Grubačiča »Vzgojni pomen dela na mladinski prog«. Priključitvi Primorske je posvečen članek »Svobodni Primorski podajamo delovno roko v pozdrave«. V pesniškem delu so zastopani Marjan Klinar, Crómir Šinkovec, Lojze Krakar, France Kosmač, Peter Levec, Božo Milatič, Janez Znaev, Branko Radičević, Jože Smič in Vida Brestova. Lenart Baloh je napisal reportažo z mladinske proge »Pri vodenici ob Bosni« Marija V. Črnič »Trenutki«. Marjan Marinč dve črtici »Obledela slika«. »Atek je ustrelje« in »Smiljen Rezman« odlomek iz zbirke »Spomini iz mraka«. V številki je tudi zaključek članka Maksima Gorkega »Kako sem se učil pisatit«. Kalinivov govor Komsomolcem, Du-

škopotnika, list za vzgojo, prosveto in kulturo, ki izhaja že 64 let, prinaša v svoji 6. in 7. številki referat Lidije Senturčeve na zasedanju Ljudske skupščine LRS »Naloge prosvete in kulture v petletnem planu«. Prosvetni minister dr. Jože Potrč je napisal članek »V novo šolsko leto«, dalje je objavljeno poročilo s konference vodilnih pedagoških delavcev, članek Viljema Kunsta »Sole in peljtni načrte«, Milica Ostrovska piše o ocenjevanju, dr. Leon Zlebnik o nekaterih vtihih iz pedagoške problematike jeseniške gimnazije, Marija Srup o pomenu železarne Jesenje — Javnosti za naše državno gospodarstvo, Venceslav Winkler o organizaciji sedemletk, Jože Ivartnik o gimnaziju na Ravnah pod naslovom »Dolina, ki je spregovorila«. Preveden je članek Kaftanova »Sovjetska znanost v borbi za nadaljnji razcvet ZSSR«. Helena Menase piše o poljskih šolah v času vojne in po njej, univ. prof. Jovan Hadži pa na kritiko ob izidu novega učbenika zoologije za prvi razred srednjih šol. »Prosvetni delavec«, priloga »Popotnik« vsebuje članke Ante Gaberovec o nalogah prosvetnih delavcev v šolskem letu 1947-48, dr. Leona Zlebnika o življenju sindikalne podružnice jeseniških prosvetnih delavcev, Leopolda Vebrca o šolstvu v idrijskem okraju, Franeta Marolta o našem zvočnem folkloru in radiu v Ljubljani, dalje pa so krajši članki o učnem načrtu in šolskih knjigah, o šolskih urah v radiu itd.

»Gore in ljudje«, glasilo odbora za planinstvo in alpinistiko FZS nadaljuje tradicijo »Planinskega vestnika« in prinaša v 9. in 10. številki članke dr. Oskarja Reye »Krn«, Vilka Majzija »Beli potok«, dr. Henrika Tume »K imenovljivi Stolove skupine«, Janka Blažaja »Na Grinovec v snegu in nevhiti« in obširna poročila ter zapiske v rubriki »Obzor in društvene vesti«. Številki so priložene tudi lepe fotografije naših planin na boljšem papirju.

Novi člani korespondenti Akademije znanosti in umetnosti v Ljubljani

Na slavnostni seji glavne skupščine Akademije je predavanju akad. M. Kosa o zgodovinskem oktobru 1917 in po soglasno sprejetih predlogih I. in III. razreda prezident France Kidrič razglasil nove člane korespondente naše Akademije: fizika Sergeja Ivanoviča Vavilova, prezidenta Akademije nauk SSSR v Moskvi; lingvista Kazimierza Nitscha, prezidenta Poljske Akademije znanosti v Krakovu; muzikologa Zdenka Nejedljiča, prezidenta Češke Akademije znanosti in umetnosti v Pragi; filozofa Todorja Pavlova, predsednika Bolgarske Akademije znanosti v Sofiji; lingvista Aleksandra Beliča, predsednika Srbske Akademije znanosti v Beogradu; in medicina Andrija Stampara, predsednika Jugoslovanske Akademije znanosti in umetnosti v Zagrebu.

Proslava Mestnega odbora OF ob priključitvi tridesete obletnice Velikega oktobra

Mestni odbor je na dan obletnice Velikega Oktobra pripravil v veliki Unionski dvorani pristrčno in lepo proslavo praznika rojstva socializma. Ob priložnosti proslave so fanfare zaigrale Internacionalo in himno Sovjetske zveze, nakar je tov. Mara Bešterjeva, članica Mestnega odbora OF, spregovorila nekaj besed ob tem velikem prazniku. Združeni mladinski zbori so na to pod vodstvom tov. Slavka Mihelčiča zapeli Blanterjevo »Pesem o Stalinu« in Gobčevo »Mladi bataljoni« tov. Stane Šever, član Slovenskega narodnega gledališča je recital Zupančičevo pesem »Pomlad v Oktobru«, ki je prav v teh dneh navdihnila našega velikega pesnika. Za njim so združeni moški zbori pod vodstvom tov. Krista Perka zapeli »Varševjanko«, staro pesem ruskih revolucionarjev iz l. 1905. Kozinov »Hej tovariši« in Aleksandrovo »Kantato o Stalinu«. Združeni mešani zbori pa so pod vodstvom tov. Radozna Gobca zapeli Simonitičjevo »Puntarsko« s solistom Friderikom Lupošo, Dikličjevo »Pesem o pesti«, proslavo pa so zaključili z močnim pesmijo Aleksandrova »Leninova zastava«. Instrumentacija fanfar, ki so spremljale naše pevce, je oskrbel tov. Rado Simonitič. Proslava je bila pristrčna in lepa. Ljubljana se je res iskreno oddolžila obletnici Velikega Oktobra.

Tako bomo doprinesli svoj bogati delež v okvir jugoslovanske filmske tvornosti, kamor štejemo danes poleg srbskega tednika in hrvaških filmskih mesečnikov tudi že prve številke makedonskih in bosanskih mesečnikov filmskih pregledov. Vse to prizna pravilno zamisel našega Obzornika, ki jo je potrdil tudi posebni dopisnik leningrajske kinokronike ruski filmski operater Bizikov, ki je našemu filmskemu delovnemu kolektivu čestital »K formi Obzornika«.

Kristina Brenkova.

Odprta je razstava sovjetskih slikarjev v Moderni galeriji

V petek, 7. novembra so odprli ob prisotnosti predstavnikov našega javnega in kulturnega življenja razstavo sovjetskih slikarjev Aleksandra Gerasimova, Sergeja Gerasimova, Aleksandra Dejnika in Arkadija Plastova. Ob otvoritvi je v imenu Društva za kulturno sodelovanje Sloventje z ZSSR spregovoril tov. Fran Albreht, nakar je minister za prosveto tov. dr. Jože Potrč slavnostno odprl razstavo sovjetskih slikarjev. Za njim je spregovoril še nekaj besed o sovjetski slikarski umetnosti rektor Akademije za upodabljajočo umetnost akad. slikar Božidar Jakac. Po slavnostni otvoritvi so s gostje ogledali razstavo, ki bo odprta za občinstvo do 22. novembra 1947.

„TEKMUJEMO“

Nova številka »Tekmujemo«, vestnika OF Ljubljane, prinaša uvodni članek tov. Matije Mazičeva o volitvah v rajonske in krajevne ljudske odbore. S temi člankom je nakazana osnovna smer predvolivnega dela in smer dela za izgraditve naših ljudskih odborov, ki morajo postati kar najbolj demokratični tako po vsebini, kakor tudi po obliki. Z volitvami moramo ljudske odbore aktivirati in doseči, da bo sto in sto novih ljudi pričelo sodelovati in pomagati svojim odborom tudi pri urejanju našega življenja in še posebej pri izpolnjevanju naših gospodarskih nalog.

Vestnik »Tekmujemo« prinaša dokaj obširen pregled rezultatov izvajanja petletnega plana, pregled uspehov prostovoljnega dela, rezultat tečnovanja v proslavo 50 letnice Velike oktobrske revolucije. Taki pregledi dela in uspehov niso samo najboljša predvolivna manifestacija, najboljša pravna na volitve, ampak so tehten prispevek k pregledu dela ljubljanskih tovarn in podjetij in najbolj način informiranja ljubljancem, kaj prispevajo k petletnemu gospodarskemu planu, in sploh, kaj se vse v Ljubljani in njeni neposredni okolici dogaja. Iz teh pregledov vidimo delo, napredek in uspeh kemične tovarne, tovarne »Kleja«, Papirnice Večve, tovarne igrač »TIN«, tovarne »Zmaj«, tovarne Hribernik, tovarne »Praznik«, itd. Vidimo uspehe s posameznimi renovm v mestu in okolici in podobno. Ta način bo hkrati najboljši tolmáč nalog petletke, tolmáč in propagator socialističnega tekmovanja, propagator izkušnje v organiziranju tekmovanja in rezultatov tekmovanja. Rezultati takih pregledov bo, da bodo proizvodni pozivi na tekmovanje vse bolj pogosti, da bo dejansko tekmovanje vse bolj pogostejše, da bo dejansko tekmovanje postalo oblika pomoči naprednih delavcev zaostalejšim, oblika pomoči kmeta delavcu in delavca kmetu, da bi dosegli čim večje skupne uspehe in podvige. S tekmovanjem bomo odkrivali nove talente, dvigali delovno aktivnost »možic«, sproščali velike sile našega delovnega ljudstva in tako na fronti dela vodili borbo za mir in demokracijo, borbo za izgraditve naše dežele in za splošno zboljšanje življenjskih pogojev našega ljudstva.

Zanimivo so prispevki k problematiki mesta Ljubljane. Članki »Za zboljšanje preskrbe Ljubljane«, »Pomen reorganizacije finančne službe v Ljubljani«, »Po tednu čistoče«, posegajo v razna vprašanja mesta Ljubljane. Taki načini obravnavanja vseh možganih vprašanj, ki zadevajo mesto, njegovo preskrbo, higieno, prehrano in podobno, so vsakakor koristen prispevek k zboljšanju in pravilnemu reševanju posameznih problemov, ki jih ima Ljubljana danes dovolj.

Poleg tega prinaša vestnik »Tekmujemo« dovolj tehničnih navodil v zvezi z volitvami, razpored volivnih enot itd. V tej obliki, s takim načinom pisanja in s tako vsebino predstavlja vestnik napredek in koristen prispevek k ureditvi vseh vprašanj, ki se javljajo prav sedaj v zvezi z volitvami v rajonske in krajevne ljudske odbore.

Fizikalnemu inštitutu medicinske fakultete v Ljubljani je zadnji čas uspelo sestaviti napravo za opazovanje in fotografiranje električnih tokov v možganih. Sicer je že dalje časa znano, da možgane prešinjajo električni tokovi, vendar pa njih obseg ne znaša uti milijardinke toka v električni žarnici, zaradi česar je njih opazovanje izredno težko. Prav dejstvo, da nam ti tokovi dajejo sliko dela v možganih, pa je v strokovnih krogih zbudilo nenavadno pozornost. Drugačini namreč so ti tokovi, če človek misli, drugačini, če ne misli, zopet drugačini, če spi, če računa itd. Tako lahko iz oblike teh možganskih tokov sklepamo, kaj se v možganih dogaja. Za mnoga področja bo spoznanje te možnosti pomenilo velikanski preokret, saj je opazovanje in tolmačenje možganskih tokov danes že posebna znanstvena panoga, ki se ji obeta še velik razmah. Seveda so za delo na tem področju potrebne zelo zamotane naprave in strokovnjaki, za te poskuse palašč pri rejeni laboratoriji; zato ovire, ki jih mora v ekonomskem in fizikalno-tehničnem pogledu inštitut premagovati, niso majhne. Izrednega pomena pa je študij električnih tokov tudi za medicino, saj je s pomočjo ustreznih aparatov mogoče razpoznavati razne možganske tumorje in podobno.

Pri Slovencih se vse dotlej s takimi poskusi nismo mogli baviti, ker primernih aparatov pač ni bilo na razpolago. Na pobudo univ. prof. dr. Božidarja Lavriča, sedanjega dekana medicinske fakultete, pa se je s tem vprašanjem živo začel baviti fizikalni inštitut medicinske fakultete. Uspeh v resnici ni izostal. Inž. Aleš Strojnik, univ. asistent v fizikalnem inštitutu medicinske fakultete, je ob požitovni podpori drugih inštitutskih delavcev skonstruiral napravo, ki pomeni izreden napredek v registrajski tehniki. Aparatura — na vsem slovenskem jugu prva svoje vrste — se v primeri z dosedanjimi inozemskimi napravami te vrste ponaša s približno 15 milijonskim ojačanjem napetosti. Z njo na inštitutu samem že opazujejo delovanje možganov in ugotovili so, da aparatura pri raziskovanju te vrste tokov ustreza tudi najstrožjim zahtevam.

Tako je po osvoboditvi prvič o zgodovini popolna medicinska fakulteta v Ljubljani s prizadevanjem svojega fizikalnega inštituta ustvarila našemu znanstvenemu in zdravniškemu kadru nov, izredno pomemben instrument, saj bo z njim pri reševanju zdravstvenih vprašanj omogočena uporaba najmodernejših metod.

Tako smo — neodvisno od tujine — tudi na tem področju znanosti prispevali pomemben delež k napredku nove skupnosti.

Slovenska medicinska znanost v službi napredka

Mladinski aktiv „Slov. poročevalca“ je v tekmovanju dosegel velik uspeh

Mladinska skupina strojnice in stavnice je v oktoberskem tekmovanju dosegla največje uspehe. V sredini je najboljši mladinec mladinskega aktiva »Slovenski poročevalca« tov. Viktor Ramovž

Pred dobrim mesecem je naš aktiv še spal. K delu je bilo pritegnjenih samo par mladincev. Zato je bila prva in najosnovnejša naloga, da se vsa mladina našega podjetja zjame v našo organizacijo. V našem podjetju dela mladina v raznih oddelkih in pri različnih delih, ki ima vsako svoje probleme; zato smo naš mladinski aktiv razdelili v tri skupine. S tem smo dosegli, da se je sedaj vsa mladina ločena po strokah in delu vključila v našo organizacijo in je lahko na svojih skupinskih sestankih razpravljala na konkretnem načinu o svojem delu. Uvedeno je bilo tudi tekmovanje med posameznimi skupinami. Za točnojšje kontrolo tekmovanja smo uvedli način podeljevanja točk. Tako smo lahko tedensko proglašali najboljše mladince posameznih skupin in jim podeljevali prehodne zastavice, ob koncu meseca pa smo proglašali najboljšo skupino našega aktiva.

Ze v prvem mesecu našega tekmovanja smo dosegli ogromne uspehe in napredek. To mladinsko tekmovanje je zajelo vso mladino našega podjetja. V tem tekmovanju je opravila mladina našega aktiva 164 prostovoljnih ur. Obisk sindikalnega in mladinskega študija ter sestankov se je dvignil na 60%. Stenčak, ki je prej dva meseca sameval, je naenkrat oživel in so pričeli članki kar deževati vanj. Mladina se je tudi z vsoto svojih požitovnostno in svojo delovno vneto vključila v proizvodnjo. Svojemu strokovnemu izobraževanju je posvetila vso skrb. Tako je mladinec Viktor Ramovž šest mesecev pred rokom opravil svoj strokovni izpit. Iz-

stanki in zamude ob prihajanju na delo so izostale, ker so se tudi ocenjevale.

V petek smo imeli skupen mladinski sestanek, na katerem smo preledali svoje uspehe in si zadali nove obveznosti. Najboljša skupina prvega meseca je bila skupina stavnice in strojnice, v kateri je tudi najboljši mladinec našega celotnega mladinskega aktiva tov. Viktor Ramovž. Ta mladinec je bil prej nedelaven, ko pa se je vključil v tekmovanje, je prečel vzor celotnega mladinskega aktiva in je prejel v petek na mladinskem sestanku prehodno zastavico in nagrado. Na svojem sestanku je mladina prevzela obveznost, da se bo odslej še aktivneje vključila v proizvodnjo. Zato bo organizirala v našem podjetju brigadni sistem dela. Naš mladinski aktiv je dosegel prvi, ki bo pričel s tem novim uspešnim načinom dela. Nadalje smo mladinci sklenili, da bomo posvečili vse sile za svoj strokovni dvig, kar je tudi naša najosnovnejša naloga. Organizirali bomo tudi sindikalno kulturno prireditve in se bomo 100% udeleževali vseh študijskih, sindikalnih in mladinskih sestankov ter pri prostovoljnem delu.

Naš mladinski aktiv je svoje delo pravilno usmeril. Že v prvem mesecu tekmovanja je dosegel ogromen uspeh. Da bi ne popustil, je organiziral brigadni sistem dela, s katerim bodo doseženi še večji uspehi našega dela. S svojim uspehom je naš mladinski aktiv na najboljši in največji način proslavil obletnico Velike oktobrske revolucije. B. K.

Hrastov. gozdovi — zlati zakladi pri Kostanjevici

Doma in po svetu so znani hrastovi gozdovi Slavonije, pa imamo tako bogatstvo tudi v naši ozi domovini — edinstvene hrastove gozdove pri Kostanjevici. Severovzhodno nad Kostanjevico se razprostira obširen gozd, ki mu pravijo »Kračkovo«. Ure in ure bi lahko križali po njem, pa bi ga ne prehodili. Tu je okrog 700 ha strnjena gozdnega sestojista same hrastovine; kusi se drevje različne starosti, od mladih 20 letnih dreves do 150 letnih orjakov, ki so zreli za posek. Poleg domačih vrst goje tudi različne tuje, eksotične vrste hrasta, zlasti je uspelo vzgojiti deloma samostojne sestojiste rdečega hrasta (quercus rubra, ima škrlatno rdeče listje), ki se je že lepo aklimatiziral, ter močvirnega hrasta (quercus palustris) — ki se je prav tako udomatil in kaže izreden letni prirastek. Za vzgojo gozdov, pogozdovanje golih površin in sečeni skrbijo 3 gozdne drevnice, ki goji vse naše iglavce in plemenite listovce domačih in tujih vrst. Gozdna uprava v Kostanjevici je lansko leto med drugim oddala gozdni upravi Brežice tudi 30.000 sadik rdečega hrasta. Veliko važnost polaga predvsem na to, da se ne pustijo gozdovi, temveč skrbno vzgajajo nove gozdne sestojiste.

Seka in gospodariti se s temi gozdovi po planu in smernicah gozdno-gospodarske osnove. Podirajo le zrelo drevje, ki je vsaj 150 let staro. Hrastovina je naš najdragocenejši industrijski les (važan za mizarstvo in strojništvo, iz njega izdelujejo furnir plošče za fino pohištvo, pride pa v poštev tudi za naš izvoz) in terja pri 20 do 30% dnevnno); še posebno pa se je izkazal tovariš Zolinjak, ki je v 90 delovnih dneh izdelal 589 m³ hrastovih hlodov in s tem prekoračil normo dnevno za 116%. Norma pri hrastovini je a. pr. 3 kubike izdelanih hlodov dnevno na moža in mora torej skupina 4 delavcev napraviti 12 kubikov na dan. Zolinjakova partija pa izdeluje po 16 in tudi po 18 kubikov na dan, kar pomeni prekoračenje norme za 50%. Kljub takšnemu dnevnemu učinku pa ta skupina najlepše izdeluje les. Sindikalna podružnica ji je podelila udarniški naslov. Tudi druge skupine so prav pridne in kljub vsem zaprekam, (pomankanje pitne vode, vremenske nepravilnosti itd.), težkemu in preciznemu delu, ne le dosegajo norme, ampak jih tudi prekoračujejo.

Gozdno gospodarstvo v Kostanjevici ima razmeroma najvišji proizvodni plan pri Dolenjskem gozdnem gospodarstvu in ga zadovoljivo izvršuje. Za letošnje leto je povprečno dosežen plan že okrog 85%. Najvišji odstotek produkcije celotnega plana je dosežen v bukovi gozdni hlodovini (117%), pri drvah je doseženih 120%, pri jameknu lesu je prekoračen plan za 7%. Pri furnirski hlodovini je letni plan prekoračen za 2%, pri celulozi je doseženega 86%, železnih pragovih 71%, pri oglju 70% plana. Najkritičnejši sortiment pa je hrastova hlodovina in hrastov tamiški les, to pa zato, ker je gozdna uprava šele tik pred jesensko sečajo prejela nalog za proizvodnjo teh lesnih vrst in razmeroma zelo visokih količinah. Vendar pravijo delavci in tovariši iz strokovnega vodstva, da ne bodo odnehali, dokler ne bo dosežen plan tudi v teh lesnih vrstah.

Poleg hrastovih gozdov obkrožajo Kostanjevico še drugi gozdovi. Gozdni kompleksi »Ravne gore« se bohotijo z bukovino. »Opatovala gorca« z bukovino, smrekovino in drugimi iglavci, v revirju »Mali boršč« gojijo razne vrste duglazij, ki sestavljajo že lepe samostojne nasade. V teh gozdovih so moderna gozdna spravila kakor žičnica in kamionske ceste, ki jih bodo v prihodnjih letih še dogradili. Da bi odprli še neizkoriščene gozdne komplekse v Ravni gori za proizvodnjo, so lani po najtežavnejšem terenu v treh mesecih zgradili nad 3 km dolgo gozdno cesto, sposobno za kamionski promet. Poleg že obstoječih lastnih gozdskih cest (v skupni dolžini 24 km), imajo v načrtu, da bodo cesto, ki je bila speljana v Ravno goru, podaljšali še za 12 km. Tako bo vezala vse gorjanski pogorje od drž. metliške ceste do Kostanjevica.

Zaradi obširne pomanjkanja vode v teh gozdovih, zlasti v sušni dobi ima gozdno gospodarstvo v načrtu, da bo zgradilo na Opatovali gorah velikansko cisterno za 600 hektolitrov vode. Začetna dela že opravljajo in bo betoniranje še letos končano. Za leto 1948 imajo pa še drug gradbeni načrt. Zgradili bodo na Opatovali gorah veliko manipulativno poslopje, kjer bo dovolj prostora za higienično bivališče delavcev in uslužbencev, za pisarne, skladišča in druge manipulativne prostore. Tu bodo tudi moderni konjski hlevi, remiza za vozove in prostoren senik. Tako bo kostanjevski gozdno gospodarstvo napredovalo do čim popolnejše modernizacije.

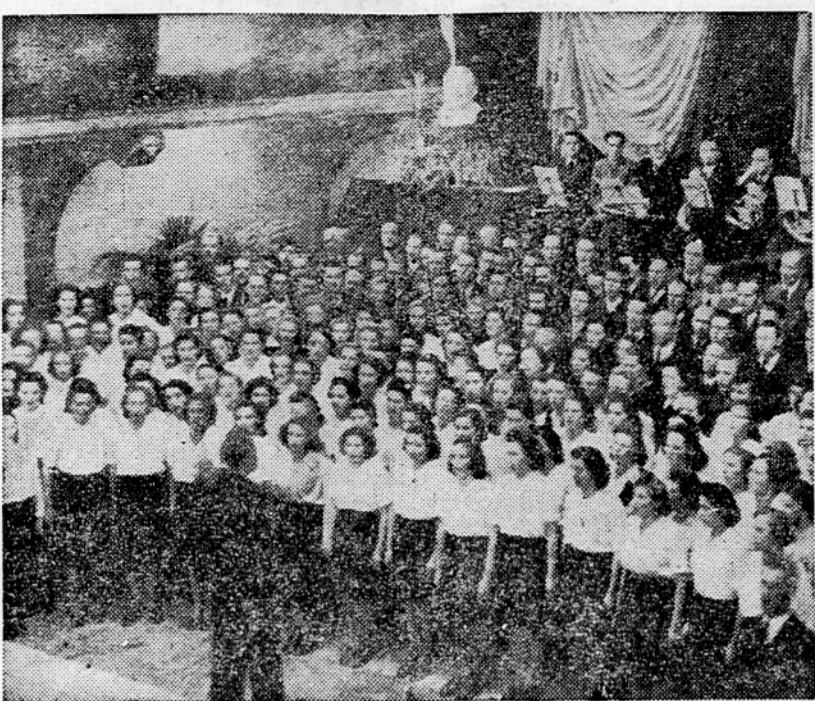

Jakob Zolinjak iz Slivja, najboljši gozdni delavec v Kostanjevici, drvar, udarnik, ki je v 90 delovnih dneh izdelal 589 kubičnih metrov hrastovih hlodov in tako prekoračil normo za 116 odstotkov

obdelavi posebne izvežbanosti in tehnike. Skrbno je treba paziti, da je čim manj odpadkov in da se seka popolnoma pri tlu. Tega se gozdniki delavci zelo zavedajo in žrtvujejo vso skrb, moč in sposobnost pravilnemu delu, obenem pa se tudi trudijo za čim večjo storitev. Delajo po normah, v kolikor je to možno, in so jih nekateri delovne partije že visoko prekoračile. Izredno lep učinek dela je pokazala zlasti partija »Zolinjak«, ki stalno prekoračuje normo (povprečno

PO DOMOVINI

Ljubljana je slovesno proslavila Oktobrsko revolucijo

Na predvečer proslave obletnice Velike oktobrsko revolucije je z Ljubljanskega gradu sijala v večerno temino velika petrokraška zvezda, nekatera poslopja, med njimi predvsem palača CK KPS, Dom Jugoslovanske armije in univerza za so bila bogato razsvetljena. V vrsto svečanosti proslav in drugih prireditve se je na večer obletnice velikoga dne, ko je v Rusiji zmaga proletarska revolucija, dostojno uvrstila tudi svečana akademija v pripravi Mestnega odbora Osvobodilne Fronte, na kateri so nastopili združeni pevski zbori iz Ljubljane in okolice v unisoni dvorani, ki jih kaže naša slika.

Grobnica žrtev za svobodo pri Sv. Urhu

Čim bolj se odmikamo dobi okupacije, ki je rodila toliko groze in krvi, čim bolj legendarna postaja naša borba za svobodo in nedvisnost, tem bolj spoznavamo pridobitve te borbe in tem svetlejšo so pred nami podobe ljudi, ki so ta boj vodile, ki so za ta boj umirale, in dosegle zmago.

Po vsej Sloveniji so posejani grobovi junakov narodno osvobodilne vojne. Med temi so nekateri, ki so za naše ljudstvo še posebno svetli, grobovi, ki bodo sijali v neugasni luči skozi veke in govorili poznim rodovom o težki borbi, o junastvu brez primere in o požrtvovalnosti ljudi, ki so v tej borbi dali svoja življenja na fronti in v zaledju.

Med take posebno svetle grobove stejemo tudi one pri Sv. Urhu. Sv. Urh ni danes več mučilnica in klavnic, v kateri so na strahoten in nečloveški način mučili in ubijali fašistični krvniki in njihovi pomočniki — izrodki slovenskega naroda — naše najboljši sinove in hčere. Sv. Urh je danes grobnica junakov, je grobnica žrtev svobode. Tam počivajo ljudje naše zemlje, junaki naše narodne osvobodilne borbe — delavci, kmetje in izobraženci. To so žrtve italijanskega in nemškega fašizma in žrtve teže, kar je bilo v naši preteklosti najslabše, žrtve izdajalcev in narodnih odpadnikov, ki so za tuje koristi in iz zlagane vere štuvali brata na brata, sosed na sosed.

Tem junakom in žrtvam se bodo danes pridružili padli borci in žrtve okupatorja, ki jih bodo prinesli iz Zdovora. To so Jože Moškrič - Ciril, vojaški in politični poverjenik za Ljubljano - okolico. član IOOF ter član

KP; to so nadalje Ladislav in Jakob Mojšker, Alojzij Janežič, Rudolf Lodboda, Emil Hlebš — mučeni in ubiti od fašistov in njihovih hlapcev; Janez in Angela Vrbinc, ubita od domačih izdajalcev, Pavla Lukanc in Franc Klemenčič, zverinski ubita od domačih izdajalcev; Ivana Bricelj, zverinski mučena in ubita od domačih izdajalcev.

Vsako ime med imena borcev in žrtev, ki počivajo pri Sv. Urhu v skupni grobnici žrtev svobode, pomeni za nas mnogo. Pomeni zavestno tveganje z občutkom odgovornosti ne samo pred organizacijo Osvobodilne fronte, za katere cilje so delali in se žrtvovali, temveč pred vsem narodom kot izvrševalci določenih nalog. Prav te lastnosti razuma in značaja naših borcev in žrtev, ki so pokopani pri Sv. Urhu, jim dajejo zgodovinsko vrednost, ki je pomembna za ves narod in ki niti obvezuje nove rodove k ohranjanju tega, kar so oni s svojim krvavim trpljenjem branili in rešili.

Pri zaradi posebne groze, ki nas pretresa ob imenu Sv. Urha, moramo imeti posebno globoko spoštovanje in iskreno hvalenost do borcev in žrtev, pokopanih pri Sv. Urhu. Čeprav ni vsak svojega koraka doumel v vsej daljnosežnosti in v vsem objektivnem pomenu, je vendar le naša velika dolžnost, da njihovo žrtvo pravilno ocenimo. Njihova uporna volja nam je krepila ponos in največjih dneva našega narodnega življenja. In to je dovolj, da presojamo te junake in žrtve, te naše narodne mučenike kot simbol posebne veličine, velikega junastva in pravega spoznanja. Zato so grobovi pri Sv. Urhu za nas tako svetli in bodo sijali v neugasni luči skozi veke.

Vsem ljubljanskim brigadirjem!

Velika bitka za dograditev Mladinske proge Samac—Sarajevo se bliža koncu. Titova mladina bo s svojo veliko zmago ponovno dokazala vsemu svetu, kaj je zmorna storit v novi Jugoslaviji pod vodstvom našega ljubljanskega maršala Tita.

Na vse težkoče pri gradnji proge in klevete reaktivni vojski se odgovorila mladina s svojimi obvezami. S svojim vztrajnim delom je dosegla, da bo proga izročena prometu 14 dni pred postavljenim rokom — 15. novembra.

Ta dan ne bo samo največji praznik mladine, temveč praznik vsega ljudstva, saj je dobojevana največja zmaga v prvem letu petletke.

16. novembra bomo proslavili otvoritev proge s paradno vseh mladinskih brigad mesta Ljubljane, ki so častno zastopale Ljudsko Mladino Slovenije.

Zato poziva Mestni odbor LMS vse brigadirje, da se udeležijo svojih brigadnih konferenc. Istočasno prosimo vse ustanove in podjetja, da omogočijo njih izvedbo.

- Zbori brigad bodo 10. novembra po naslednjem razporedu:
I. LMDB Delavski dom, dvorana KSS Blewelsova cesta 22 ob 17.
II. LMDB Osmovna šola Prule ob 19.
III. LMDB Učiteljske, Resljeva cesta ob 19.
IV. LMDB Učiteljske, Resljeva cesta ob 17.
V. LMDB Dom Otona Zupanciča, Zibertova 27 ob 19.
VI. LMDB I. dr. gimnazija ob 18.30
VII. LMDB I. dr. gimnazija ob 18.30
VIII. LMDB Klasična gimnazija ob 18.30
IX. LMDB Prosvetni dom Trnovo ob 19.
X. LMDB VIII. dr. gimnazija Bežigrad, Vodovodna cesta ob 19.
XI. LMDB Osmova šola Moste ob 19.
XII. LMDB VIII. dr. gimnazija Bežigrad, Vodovodna cesta ob 19.
XVI. LMDB Vera Slander II. moška gimnazija Sv. Jakob ob 18.
XVII. LMDB IV. moška gimnazija Bežigrad ob 19.

FIZKULTURA IN ŠPORT

Tekmovanje sindikalnih podružnic v crossu

Člani sindikalnih organizacij bodo tekmovali na letošnjem jesenskem crossu. Sindikalne podružnice bodo medsebojno tekmovali, katera bo na tej športni manifestaciji sodelovala s čim višjim odstotkom svojega članstva. GO ESS bo področnik, ki bo sodelovala z najvišjim odstotkom svojega članstva, nagradil s

Madžarska zmagovalca na šahovskem prvenstvu Balkana

6. t. m. se je v Sofiji končal drugi šahovski šampionat Balkana, na katerem je močno in izenačeno moštvo Madžarske doseglo prepričljivo in zasluženo zmago. Doseglo je 18 točk od 24 možnih ali 75%. Barca je na prvi deski dosegel 2 in pol točke, a velenojster Szabo na drugi deski vse tri zmage. Tudi vsi ostali so dosegli nad poivoico točk in prvi sedem sploh ni bilo poraženih. Madžari so bili pred vojno dvakrat svetovni šahovski prvaki.

Moštvo Jugoslavije je sicer sigurno doseglo drugo mesto s 13 točkami (54%), pa zelo razočaralo. Najslabše so bile prve in zadnje deske, medtem ko je sredina prav zadovoljiva. Dr. Trifunović, Gligorić in Pirc so iz 9 točk dosegli samo 3 in pol točke, kapetan Marković iz treh dva in pol, neporažena Vidmar ml. in Milić 2, Puc in Kostić iz dveh eno in pol, a Bidev in Vuković sta svojo partijo izgubila. Z Madžari so izgubili tekmo s 3:5.

Bolgari in Romuni si delijo z 8 in pol točke zadnji mesti. Oboji so se dobró pripravili in pokazali od lani znano napredak, kar je še bolj pomembno, ker njeni moštvi sestavljajo večina mladi igralci. V odlični tekmi so Bolgari najtes-

kompletno opremo za odbojko (mrežo, žogo in lahko-atletsko opremo za tekmovalce). Sindikalne podružnice morajo poslati poročilo o udeležbi potrjeno od fizikalturnega društva GO ESS najkasneje do 25. novembra. Kasneje dosepla poročila se pri ocenjevanju ne bodo upoštevala.

NOGOMETNA TEKMA ZA POKAL FLRJ

Danes ob 14.30

NAŠA KRILA : ENOTNOST

PREDTEKMA OB 13.15

TRIGLAV (mladina) : ENOTNOST (mladina)

IGRIŠČE DOMA ARMije OB TYRSEVI CESTI — LJUBLJANA

Današnji spored v Ljubljani

Danes bomo gledali bogat spored jesenskih crossov: Ob 9.30 se začne FD Enotnosti izpred telovadišča v Tivoliju. Tekli bodo člani vseh sekcij fizikalturnih društev in aktivov.

Na stadionu FD Triglava v Zg. Siki priredi FA Zg. Siska cross, na katerem bodo sodelovali člani vseh sindikalnih podružnic okraja Zg. Siska.

Inicijativni odbor za fizikalturno društvo Rajona Moste priredi ob 9.30 jesenski cross s startom na poti na ljubljansko letališče.

V Mestnem logu, na križišču Vipavske in Gerbičeve ulice pa bo ob 10.30 množičen cross, ki ga priredi FD Krim.

Nogometiški spored: Ob 10.30 bo na igrišču Doma armije ob Tyrsevi cesti predzadnja letošnja prvenstvena tekma ligaških moštev Garnizije Ljubljana in Triglava, ki bo nudila vsekako napeto igrvo pred zaključkom letošnje nogometne lige LR Slovenije.

Ob 14.30 bo na igrišču Doma armije tekma za pokal FLRJ med FD »Naša krila« iz Zemuna in domačem FD Enotnost. V predtekmi ob 13.15 se bosta pomerili mladinski moštvi FD Enotnosti in FD Triglava.

Nova zmaga Partizana v Bukarešti V odlični igri je Partizan z drugim največjim nogometnim društvom v Bukarešti v četrtak 6. t. m. dosegel visoko zmago. Rezultat 5:1 (3:0) pomeni še tem večji uspeh naših nogometištev, ker je enajstotiska »Cokanule« v zadnjem času dosegla nekaj prav lepih zmag v inozemstvu. »Cokanule« je premagal na Dunaju poznano »Austrijco«, v Budimpešti MTK, z »Ujpešto« pa je igral neodločeno igrvo 3:3.

Zmagovalca gože za »Partizana« so zabil: Simonovski dva, Jezerkič, Bobek in Cajkovski po enega. V splošnem je moštvo Partizana prikazalo visoko igrvo, ki je navdušila gledalce in časopise v Bukarešti. Danes bo Partizan igral finalno tekmo nogometnega turnirja v Bukarešti s moštvom C. F. R.

Spominski cross v Slovenjgradcu

Tretjič se bodo slovenski fizikalturniki letos spomnili padlega borca partizana Janka Gregoriča. Janjo je enako kot mnogi naši najboljši fizikalturniki daroval svoje življenje za boljše bodočnost svojega naroda. Vedno je bil v zbor vsem odbojnikom, vedno je bil vzor vsem tekmovalcem in nastopajo-

Akcija za izboljšanje varnostnih in higijenskih pogojev dela

Sindikalne podružnice po ustanovah in podjetjih v Sloveniji so doslej posvečale premalo pozornosti izboljšanju tehničnih in higijenskih naprav v podjetjih. Statistični podatki državnega zavoda za socialno zavarovanje dokazujejo precejšnje število obolenj in obrtnih nezgod zaradi nezavarovanih strojev na posameznih sektorjih dela in ne higijenskih delavnic, kar povzroča velike materialne stroške in ogrožja izpolnjevanje plana. S pravičnim delom sindikata in uprave podjetja bi se ti odstotki lahko zmanjšali na najmanjšo mero.

Zato je glavni odbor Enotnih sindikatov Slovenije v sodelovanju z ministrstvom za delo pri vladi LRS na konferenci vseh gospodarskih ministrstev in ustanov sklenil organizirati posebno akcijo za izboljšanje varnostnih in higijenskih pogojev dela. Ta akcija bo od 10. do 29. nov. in bo zajela vse sindikalne organizacije v podjetjih in ustanovah vseh strok. Posebno pozornost bodo v tem času posvetili važnejšim industrijski

skif strokam: rudarski, kovinarski, gradbeni, lesni, kemični itd. Te akcije se ne bodo udeležila samo večja, temveč tudi manjša podjetja in delavnice.

V zvezi s to akcijo so sindikalni svetiški skučali posamezne konference obratnih inšpektorjev, komisij za tehnično zaščito dela in komisij za socialno zavarovanje v sindikalnih podružnicah. Povabili so tudi zastopnike množičnih organizacij. Na konferencah so skupno izdelali načrt za podrobno izvedbo akcije v podjetju. Sindikalne podružnice so skupno z vodstvi podjetij izdelale podroben načrt o izboljšanju varnosti in higijene v podjetjih. Po vseh podjetjih in ustanovah se pripravljajo, da bi akcija kar najbolj izvedli. Glavni namen te akcije pa je, preprečiti nezgode, zavarovati delovnišča in stroje ter delovna mesta in delavnice urediti tako, da bo zdravje delavcev zagotovljeno. V teku te akcije bodo tudi uredili in olepšali delavnice in dvorišča posameznih podjetij in ustanov.

talnih konstrukcij pa 34 ha zemlje. Za tovarno aluminija v Strnišču in za delavnice državnih železnih obseg ekonomij še ni določen. V debati k temu referatu so prisotni predvsem poudarili, da bo ta zemlja v prvi vrsti služila za vrtnarstvo in pridelovanje krompirja. Vsaka ekonomija bo imela svoje pitališče svinj, gojiha bo tudi krave in perutnino. Vse to naj bi bili novi viri za preskrbo delovnih množic.

Ustanovitev obratnih ekonomij v Mariboru

Prehrana v menzah mariborskih tovarnih dotedaj nikakor ni bila zadovoljiva. Zato je bila v sredo 5. novembra v Mariboru konferenca vseh upravnikov večjih lokalnih in republiških podjetij. Konferenca je predsedoval tov. Zivko Bernot, pomočnik ministra za kmetijstvo, ki je sodeloval kot zastopnik komisije za upostavljanje tovarniških ekonomij. Konferenca je otvoril tov. Bernot, ki je v svojem poročilu predvsem poudarjal, da je treba nujno dvigniti prehrano delovnega ljudstva in je zato potrebno imeti v rokah blago, s katerim bomo lahko na trgu regulirali cene. V Mariboru bosta v ta namen ustanovljeni dve ekonomiji, in sicer mestna ekonomija, ki bo zalagala trg in s svojimi pridelki regulirala cene in bo obsegala 200 hektarov, in obratna ekonomija, ki bo služila za izboljšanje prehrane delavcev.

Tovarni dušika v Rušah je bilo dodeljeno 6 ha zemlje, tovarni avtomobilov na Teznu 35 ha, predilnici in tlačilnici 14 ha, mariborski tekstilni tovarni 28 ha, tovarni splošnih me-

Zadružni tečaji IZOS-a

Poleg zadržnega tečaja v Mariboru, ki je začel z delom 3. t. m., bo »Inicijativni zadružni odbor Slovenije« odprl sredi tega meseca še tri nadaljnje zadružne tečaje, in sicer v Ljubljani. Celju in Novem mestu. Tečajji bodo trajali po tri mesece ter so internatskega značaja. V januarju prihodnjega leta se začne v Ljubljani tudi šestmesečni višji zadružni tečaj, ki za bodo obiskovali najboljši absolventi ostalih štirih tečajev. Tudi višji tečaj bo združen z internatom. Tečajji bodo vzgajali nov zadružni kader, ki je postal z ozirom na vedno večji obseg in pomen zadružništva za naše gospodarsko življenje nujno potreben.

Traktor orje...

Okrog devetih dopolne je v daljavi nekaj začelo bobneti, kot da se bližajo tanki. Vasi Duplje se je približal prvi traktor in zavil z glavne ceste na Janovo njivo.

Dobro streljaj od Janove njive je oral Ukčev Matevž. Lep par konj je poganjala šoli odrasli hčerka. Ob pojavu traktorja na Janovi njivi je ukazal Matevž ustaviti konja. Oba z vodnico sta gledala proti traktorju in redovno čakala, »kako jo bo zastavil, kakor je dejal Matevž.

Nekaj minut in traktor »je zastavil«. Na oknih stare šole so se pokazali radovedni obrazi pionirjev. »Traktor, traktor! Samo čez cesto, pa čez progno in že je bil pionirski zbor na ozarab Janove njive.

Iz vase so hitele matere z malini v naročjih. Kot mladenke so skakale čez jarke ob cesti. Strmele so v čudno prižazen, ki pravkar obratno na drugem koncu njive. Neznane, ki je slučajno pripeljal mimo, je privezal konja k brozjavnemu drogu in stopil do njive. Arhov Jaka je peljal v solo drola. Tudi on je privezal konja k plotu, petdeset korakov od šole. Zaslišal in zagledal je traktor, pa je hitro opravl s konjem in stekel za progno do Janove njive. Tu je opazoval njegovo brzino in poslušal učitelja, ki je pripovedoval otrokom, kako so nekoč orali, kako danes orjejo in kako bodo orali po končani prvi petletki.

Otroci so že mnogo slišali o traktorju, pa so se le čutili učiteljevo verno pripovedovanje in komaj verjeli. Sedaj verjamejo vsi. Tudi Arhov Jaka je na sestanku čul, da bomo letošnji jesen že orali naša polja s traktorjem. Poslušal je, verjel pa ni dosti. Pri odhodu s sestanka pa je celo glasno izpovedal svojo misel, da s to rečjo ne bo nič, da je pri nas premalo zemlje in da je tudi oranica preplitva.

Danes je na vse to pozabil. Skoraj nepremično je gledal traktor, ki je pred njegovimi očmi z neverjetno brzino obračal zemljo. Na eno uho je poslušal učitelja in njegovo vprašanje: »Kako se ti zdi, Jaka?« je počasi odgovoril: »Ni tako slabot«.

traktorjem v brzini. Kmalu so drug za drugim odnehali, traktor pa je mirno nadaljeval svoje delo. Janežev je opazil Ukčevega Matevža, ki je nadaljeval oranje s konjema.

»Bomo videli,« je dejal, »koliko brazd bo traktor obrnil v času, ko bo Matevž prišel na drugi konec njive!«

Pravkar sta oba obrnila. Otroci so »navijali« za traktor. »Stiri že ima, Matevž pa je še zmeraj pri prvi!« Ali bo že prišel do konca? Tudi odrasli so opazovali zanimivo tekmo. »Bo!« »Ne bo.« »Bo! Bo!«

»Je.« Točno šest brazd je obrnil traktor medtem ko je Matevž obrnil eno. Traktor je zmagal. Kako so mogli uganiti?!

Hitro so se zbrali vaščani počasi pa se se razšli. In so se še daleč od njive ozirali za novim »plugom«. Cesar še danes jutraj niso verjeli, o tem so zdaj trdno prepričani. Nič več mučenja konj in volov, nič več izostankov šolarjev, ki so morali do slej pogosto poganjati konje. Enajst je odbilo v zvoniku. Otroci v šoli so zopet pogledali skozi okno. Traktorja ni bilo več. Vsa njiva pa je bila preorana. Stiri mernike se poseje nanjo, pa je traktor v dobrih dveh urah obrnil Janeževovo njivo in pokazal na Ukčevega Matevža. ki je še vedno koracal za svojim »ogromnim« priganjal utrujene živali. Za en mernik je njegove njive, pa je že vse dopolne oral in bo — še oral.

Končno je tudi Matevž sklenil, da je zadnjič takole oral. Jan želim spremembo voznega reda S 3. t. m. je bil uveden na prog Rogatec—Celje zimski vozni red s katerim je po veliki udovitnosti železniške uprave smarski okraj dobil 4 pare vlakov, tako ima okraj številne zveze s kraji izven okraja. Za ogromno večino potnikov prvega vlakla, ki odhaja iz Rogatec v Celje ob 4.35 uri, pa je ta ura prezgodnja, zato je želja velike večine potnikov, da bi odhaja iz Rogatec v zimskem času ob 5.30, kakor nekoč. Če pa iz tehničnih razlogov to ni izvedljivo, naj bi odhaja isti vlak ob 7.35 tako, da bi bil v Celju okoli 8. ure.

Mali oglasi

SLUŽBO IŠČEJO

KUHARICA, stara 40 let, išče mesto kuharice ali pomočnice v mezu ali sličnem večjem obratu. Nastopi lahko takoj ali po dogovoru. Terežija Zorko, Kokoška ulica 20, pri Plavu. 28.504-1

SLUŽBO DOBE

IŠČEM za takojšen nastop kvalificirano hotelsko kuharico z daljšo prakso ter administrativno z nizio srednješolsko izobrazbo in znanjem stroje-pisja. Plača po odredbi. Hrana v okalu. Javiti se osebno pri gostilni »Ojstrica«, Ljubljanska ulica št. 11, Celje. 28.025-2

SAMOSTOJNO GOSPODINJSKO POMOČNICO starejšo, vajeno otroko, za vsa hišna dela, z znanjem po vspehne kuje za dobro plačo išče družina v Kamniku. Samo z večletnim izkušenjem. Naslov in ostalo pri Tozon, Ljubljana, Dalmatinova ulica št. 13-III. 28.013-2

VAJENCI

FRIZERSKO VAJENKO sprejme takoj Viktor Rep. Frizor, Ljubljana, Gledališka 7. 28.016-3

ZASLUŽEK

KROJAKICE - SIVILJEI Priredim deset-dnevni večerni kroju! Prijetele. Zaloška cesta 7. 27.126-4

KROJENJE za celo damsko garderobo nudi salon »Klučar«, Knafljeva št. 4c. 28.432-4

PROJAM

LOJTRNI VOZ in vprežne sanke prod. Marija Lampič, Bizovik 92 (po domače pri »Fimeku«). 28.519-3

VAJENCI

FRIZERSKO VAJENKO sprejme takoj Viktor Rep. Frizor, Ljubljana, Gledališka 7. 28.016-3

ZASLUŽEK

KROJAKICE - SIVILJEI Priredim deset-dnevni večerni kroju! Prijetele. Zaloška cesta 7. 27.126-4

OTROSKE VOZICEKE vse vrste dobite pri »Prometuz«, nasproti Krizanske cerkve. 28.437-5

PROJAM

LOJTRNI VOZ in vprežne sanke prod. Marija Lampič, Bizovik 92 (po domače pri »Fimeku«). 28.519-3

VAJENCI

FRIZERSKO VAJENKO sprejme takoj Viktor Rep. Frizor, Ljubljana, Gledališka 7. 28.016-3

ZASLUŽEK

KROJAKICE - SIVILJEI Priredim deset-dnevni večerni kroju! Prijetele. Zaloška cesta 7. 27.126-4

SAMSKO SOBO, belo lakirano tudi posamezne kose ugodno prodam. — Ogled od 14. do 16. popoldne. Zrinjska cesta 5-1, levo. 28.481-6

PROJAM

LOJTRNI VOZ in vprežne sanke prod. Marija Lampič, Bizovik 92 (po domače pri »Fimeku«). 28.519-3

VAJENCI

FRIZERSKO VAJENKO sprejme takoj Viktor Rep. Frizor, Ljubljana, Gledališka 7. 28.016-3

ZASLUŽEK

KROJAKICE - SIVILJEI Priredim deset-dnevni večerni kroju! Prijetele. Zaloška cesta 7. 27.126-4

GARAŽO vzamem v najem. Ponudbe na ogl. odd. pod Garaža. 28.312-9

PROJAM

LOJTRNI VOZ in vprežne sanke prod. Marija Lampič, Bizovik 92 (po domače pri »Fimeku«). 28.519-3

VAJENCI

FRIZERSKO VAJENKO sprejme takoj Viktor Rep. Frizor, Ljubljana, Gledališka 7. 28.016-3

ZASLUŽEK

KROJAKICE - SIVILJEI Priredim deset-dnevni večerni kroju! Prijetele. Zaloška cesta 7. 27.126-4

VELIKO PRAZNO SOBO iščem kjerkoli. Ponudbe na ogl. oddelku pod »Naj-«. 28.474-10

PROJAM

LOJTRNI VOZ in vprežne sanke prod. Marija Lampič, Bizovik 92 (po domače pri »Fimeku«). 28.519-3

VAJENCI

FRIZERSKO VAJENKO sprejme takoj Viktor Rep. Frizor, Ljubljana, Gledališka 7. 28.016-3

ZASLUŽEK

KROJAKICE - SIVILJEI Priredim deset-dnevni večerni kroju! Prijetele. Zaloška cesta 7. 27.126-4

Zahvala

za vse izraze sočutja, ob izgubi mojega ljubega moža

Janeza Kuharja

Hvalo vsem, ki ste ga spremlili na poslednji poti. Ljubljana, 8. nov. 1947.

Zalujoci:

Mici Kuhar, žena.

Zalujoci:

Marin in Ivanka Barbič, starši, Tomi, brat, Anka in Marinka, sestri, in vse ostalo sorod.

Zalujoci:

Vsem sorodnikom, znancem in prijateljem sporočamo, da smo včeraj prekopali posmrtno ostanke našega ljubljenega moža, očka in starega očka

Josipa Vandota

žel. uradn. v pok. in pisatelja na pokopališču v Trjanskih Kutih pri Slav. Brodu, kjer je bil v izgnanstvu in l. 1944 padel kot črtv anglo-ameriškega bombardiranja ter jih prenesli o mnogo opevano domačo zemljičo, katere osvoboditve ni dočakal, na pokopališču pri Sv. Križu.

Zalujoci:

žena Draga, hčerka Jelka Lazarevič, vnukinja Bojka in ostalo sorodstvo.

Adolf Kramer

Na njegovi zadnji poti ga bomo spremlili v nedeljo, 9. novembra ob 16. z žal, na pokopališču k Sv. Križu.

Zalujoci:

Kramerjevi in Jemnikovi.

Hrvoje Barbič

dijak

Zalujoci:

Sporočamo vsem, ki ste ga poznali, da bo naš ljubljeni nepozabni

Zalujoci:

Marin in Ivanka Barbič, starši, Tomi, brat, Anka in Marinka, sestri, in vse ostalo sorod.

Zalujoci:

Vsem sorodnikom, znancem in prijateljem sporočamo, da smo včeraj prekopali posmrtno ostanke našega ljubljenega moža, očka in starega očka

Josipa Vandota

žel. uradn. v pok. in pisatelja na pokopališču v Trjanskih Kutih pri Slav. Brodu, kjer je bil v izgnanstvu in l. 1944 padel kot črtv anglo-ameriškega bombardiranja ter jih prenesli o mnogo opevano domačo zemljičo, katere osvoboditve ni dočakal, na pokopališču pri Sv. Križu.

Zalujoci:

žena Draga, hčerka Jelka Lazarevič, vnukinja Bojka in ostalo sorodstvo.

Adolf Kramer

Na njegovi zadnji poti ga bomo spremlili v nedeljo, 9. novembra ob 16. z žal, na pokopališču k Sv. Križu.

Zalujoci:

Kramerjevi in Jemnikovi.

Rojina Josip

KOMISIJSKA TRGOVINA

se je preselila iz Cankarjeve ulice 3 v Prešernovo ulico številka 32

kjer nadalje sprejema v prodajo dobro ohranjena oblačila, pisane stroje in druge vredne predmete.

PROJAM: PERNICE, blazine, odevje, preste odevje, železne peči, veliko s cevmi kompletno, dobro ohranjene. Lindič, Ulica na grad 9. 28.501-5

MOSKO ČRNE CEVLJE z dvojnimi podplatki skoraj novo, kupim. Gostilna pri Stefanu, Miklošičeva c. št. 4. 28.479-5

KRAŠNO VELIKO OLJNATO SLIKO Marije prodam. Ciglarjeva ulica št. 20. 28.480-5

OTROSKE VOZICEKE globoko ohranjeno ohranjeno prodam. Vprašati Vodovodna 4-1. 28.491-5

ZELEZEN STEDILNIK rabljen prodam. Jerovšek, Dunajska št. 12 - dvor. 28.493-5

PROJAM: RADIO TELEFUNKI 4-1, cevni po zelo nizki ceni. Strossmajerjeva 5. Travnik. 28.498-5

LOVSKA TROCEVKA kalibra 16/93, napredaj pri Sevciku, Zidovska ulica št. 4. 28.465-5

OTROSKE POSTELJICO lepo ohranjeno ohranjeno prodam. Naslov v ogl. oddelku. 28.475-5

POSTELJNO PREGRIJALNO čez dve postelji in možko zimsko sukunjo — predvojno blago, napredaj. Miklošičeva c. št. 4. 28.489-5

LEPO CISTO POSTELJO, nočno omarico, zimnico in vzmetnico pro-dam. Naslov v ogl. odd. 28.490-5

KUPIM

KUHINJSKO OKNO, trodelno, dobro ohranjeno kupi Karel Počivalnik — Smartno ob Paki. 28.022-6

VRAČA IN IZLOŽBO za trgovino srednje velikosti, če mogoče z roletami dobro ohranjeno, kupi Karel Počivalnik Smartno ob Paki. 28.021-6

ZELEZNO PEC (Dauerbrandform) dobro ohranjeno ali novo, večjo, kupi Jelenc Anton. Tržič, Glavni trg 19. 28.276-6

STROJ ZA ŽENSKA OBLAČILA kupim ali išče si, ki ima stroj, kjer je gumblince, prikojevalni stroj, krojaške škarje, veliko. Ponudbe na ogl. odd. pod Ljubljana takoj! 28.308-6

VODNO TURBINO za 2 m. pod. c. a. 28.490-1 20a sekundo kupim. A. Pečarič, Sv. Stefan, p. Grahovo. 28.214-6

ZA FORD-EIFEL kupimo: zaganjač, dinam. razdelilec, 4 avtoplatišča 16 col. Kammlorn Kemperle — Škofja Loka. 28.195-6

JEKLENO PLETENO VRV, 28.195-6 16 mm, dolgo 120 m, malo rabljeno, kupi takoj opekarna Zabret, Bobov pri Kranju. 28.122-6

KUPIM GLAVO za stiritronski avto Lada-TD-550, starejšega tipa, P. Matičič, Dobro pot, 28.021-6

ČAM dobro poizvedljivo, kupim. Leskovec Franjo, avtoprevoznik. Podsed, Zagreb. 28.102-6

SELAJ, Analin, Nigrozina Elektromotor do 10 ks. kupim. Univerzal, Maribor. 28.522-6

PISALNO MIZO kupimo. Ponudbe: Ribničarska centrala, Hrušica, p. Jecenič. 28.521-6

EKSPRES APARAT ZA KAVO, 15 l ali več, kupi Hrašič, Komisijska trgovina Rimska cesta 12. 28.001-6

SIVALNI STROJ, krojaški ali šivni, ki je dobro ohranjen, in elektromotor, 220 V 1/4 ks., za istosmerni tok kupim. Jože Martinjak, Labore št. 68, Kranj. 28.146-6

KRZNEV OVRATNIK, črn perjavaneč, sestavljen ali slično kupim. Penud na Svetogorska 23. Vič. 28.506-6

RADIOAPARAT, 4 do 6 cevni, najraje znamke »Graetz« kupim. Opis in ponudbe pod »Dobro aparate na ogl. oddelku. 28.539-6

ELEKTRICNO PECICO ali majhno električno pečico (gasperček) kupim. Ponudbe ogl. odd. pod »Pečica«. 28.536-6

3 KOMPLETNI PISARNSKI GARNITURI in 4 stenske ure kupimo. Naslov v ogl. oddelku. 28.536-6

10 REGISTER BLAGAJN kupimo. Ponudbe na naslov: »Gradis«, direkcija Ljubljana, Tyrševa 1b-II. 28.492-6

KNJIGO BOGDANA BINDERJA »JUZNI SLOVANI« V SREDNJEM VEŠTU, pošlani na Oglasi za prodajo Hrvaške, Zagreb, Trg Republike 5, pod značko 4531. 28.593-6

ULLMANN: ENZYKLOPAEDIE DER TECHNISCHEN CHEMIE, kupi: inž. Mandl, »Unitas«, Celovška 90 in 91. 28.563-6

PLETILNI STROJ, dolg od 40-70 kupim. Plačam po dogovoru. Naslov v ogl. odd. 28.563-6

KNJIGE: Wells: Svetovna zgodovina, samo dobro ohranjeno, kupim Ponudbe na Vazzaz, Ljubljana, 28.580-6

STEDILNIK dobro ohranjen kupim. Naslov v ogl. odd. 28.580-6

KLAVIRSKO HARMONIKO, dobro ohranjeno z 80 basni in registri kupim. Naslov v ogl. odd. 28.549-6

DVA ZLATA POROČNA PRSTANA kupim. Ponudbe in cena pod Prstan na ogl. odd. 28.548-6

SIVALNI STROJ, nov ali malo rabljen kupim. Pisane ponudbe pod »Siva« na naslov: Debevo, Dol. Jezero 7 — Cerkljica pri Raketi. 28.460-6

ZENSKI DEŽNI PLASČ nov ali malo rabljen kupim. Naslov v oglasnem oddelku. 28.463-6

MOTOR PLSINSKI, benzinski ali naftni, dobro ohranjen 20-25 ks., za valjni mlin, kupi Antolin Mirko — Izakovec p. Beltinci. 28.384-6

ZAHVALA

Ob izgubi našega dobrega moža, očeta, svaka in tasta

Dragotina Kvedra

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so mu lajšali trpljenje in ki so ga spremlili na njegovi zadnji poti. Ostanek se zahvaljujemo pevskima društvoma v Ptuj in Sv. Juriju, govornikom za poslovilne besede, darovalcem vencev, vsem, ki so nam ustno ali pisмено izrazili sočutje, ter vsem tistim, ki so nam v težkih trenutkih pomagali in lajšali bolečine.

ZALUJOCI OSTALI

Primorska mi je vrnila mojega nečaka

Vovko - Joška Kamila

dipl. navt., poveljnika tehnik za Furlanijo,

ki je padel 28. julija 1944 v Mirnu pri Gorici. Pogreb bo v nedeljo 9. novembra ob 14.30 popoldne izpred kapelice sv. Frančiška na žalah na pokopališču k Sv. Križu.

Ljubljana, 8. novembra 1947.

Teta BURJA ROZA

Zahvala

Vsem, ki ste spremlili na zadnji poti našo preljubo mammo

Antonijo Drnovšek

upokojenko tobačne tovarne

izrekamo najtoplejšo zahvalo.

Maša zadržnica se bo brala v farnj. cerkvi sv. Janeza v Trnovem, 10. novembra 1947 ob 14.7. zjutraj.

Zalujoci rodbini:

DRNOVŠEK-CESAR

ZAHVALA

Ob težki izgubi našega nena-domestilnega moža, očeta, sin-a, brata, svaka in nečaka

Francita Berlota

predilniškega mojstra

se najiskrenejše zahvaljujemo vsem, ki so mi ob najbržnejši uri življenja stali ob strani. Zahvaljujem se podjetju »Gradis«, tovarišu M. Erženju za njegovo razumevanje položaja, sosedom, cerkvenim pev-cem za v srce segajoče zalo-stinke, g. župniku patru Joa-himu za besede blažbe, to-varišu Pircu za poslovilni govor in Krajevnemu odboru. Zahvaljujem se vsem kropil-cem, vsem, ki so ga v tako velikem številu spremlili na njegovi zadnji poti v dom večnega mira, in vsem daroval-cem vencev. Vsem skupaj in vsakemu posebej Bog plačaj.

Virnaše, 7. nov. 1947.

Zalujoci žena z otroci.

ZAHVALA

Primorska mi je vrnila mojega nečaka

Vovko - Joška Kamila

dipl. navt., poveljnika tehnik za Furlanijo,

ki je padel 28. julija 1944 v Mirnu pri Gorici. Pogreb bo v nedeljo 9. novembra ob 14.30 popoldne izpred kapelice sv. Frančiška na žalah na pokopališču k Sv. Križu.

Ljubljana, 8. novembra 1947.

Teta BURJA ROZA

Zahvala

Vsem, ki ste spremlili na zadnji poti našo preljubo mammo

Antonijo Drnovšek

upokojenko tobačne tovarne

izrekamo najtoplejšo zahvalo.

Maša zadržnica se bo brala v farnj. cerkvi sv. Janeza v Trnovem, 10. novembra 1947 ob 14.7. zjutraj.

Zalujoci rodbini:

DRNOVŠEK-CESAR

ZAHVALA

Ob težki izgubi našega nena-domestilnega moža, očeta, sin-a, brata, svaka in nečaka

Francita Berlota

predilniškega mojstra

se najiskrenejše zahvaljujemo vsem, ki so mi ob najbržnejši uri življenja stali ob strani. Zahvaljujem se podjetju »Gradis«, tovarišu M. Erženju za njegovo razumevanje položaja, sosedom, cerkvenim pev-cem za v srce segajoče zalo-stinke, g. župniku patru Joa-himu za besede blažbe, to-varišu Pircu za poslovilni govor in Krajevnemu odboru. Zahvaljujem se vsem kropil-cem, vsem, ki so ga v tako velikem številu spremlili na njegovi zadnji poti v dom večnega mira, in vsem daroval-cem vencev. Vsem skupaj in vsakemu posebej Bog plačaj.

Virnaše, 7. nov. 1947.

Zalujoci žena z otroci.